Vlaams Parlement

vergadering **C174**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn

van 6 mei 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de impact van de coronacrisis op het afnemen van taaltesten door het Huis van het Nederlands
– 2060 (2019-2020) 3
Bijlage 4

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over Nederlands leren en oefenen via het Huis van het Nederlands Brussel
– 2072 (2019-2020) 5
Bijlage 1 6
Bijlage 2 7

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de inbreuken op het uitvoeren van dierproeven
– 2081 (2019-2020) 10

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de impact van de coronacrisis op het afnemen van taaltesten door het Huis van het Nederlands – 2060 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, volgens het huidige Inschrijvingsdecreet geldt er in het Nederlandstalig onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een voorrangsregeling voor kinderen van wie tenminste één ouder Nederlandstalig is. Het vereiste taalniveau Nederlands om voorrang te kunnen krijgen, is vastgelegd op niveau B2. Ouders kunnen het recht op voorrang voor hun kind bewijzen door een taaltest af te leggen bij het Huis van het Nederlands. Deze taalattesten van het Huis van het Nederlands vormen voor ouders dus een cruciale schakel om aanspraak te kunnen maken op die voorrangsregeling.

De coronacrisis heeft voor heel wat veranderingen en aanpassingen gezorgd, zo ook voor de aanmeldings- en inschrijvingsperiode via www.inschrijveninbrussel.be. De deadline lag normaal gezien op 31 maart. Voor het secundair onderwijs is de deadline verschoven naar 24 april. De nieuwe deadline is dus ook al verstreken. Voor het kleuter- en lager onderwijs loopt de nieuwe periode nog tot en met 20 mei 2020. Minister, het is daarom van cruciaal belang dat de taalattestering door het Huis van het Nederlands verzekerd blijft, zodat Nederlandstalige ouders en hun kinderen ook tijdens de coronacrisis aanspraak kunnen blijven maken op die voorrangsregeling.

Het Huis van het Nederlands is echter fysiek gesloten vanwege de huidige crisissituatie en het is dus niet mogelijk om ter plaatse een taaltest af te leggen. Ik lees op de website dat het Huis van het Nederlands hier een mouw aan past door de Nederlandse taaltest voor de voorrangsregeling online aan te bieden, via de Zoomapplicatie.

Ondertussen verscheen er een artikel in BRUZZ waaruit ik vernam dat het Huis van het Nederlands sinds eind vorige week opnieuw gestart is met fysieke testafnames in het Huis van het Nederlands zelf, maar enkel voor ouders die thuis onmogelijk een digitale test kunnen afleggen. In het artikel stond ook te lezen dat het lokaal overlegplatform (LOP) al een pak extra aanmeldingen ontving tijdens de verlengde aanmeldingsperiode.

Minister, kunt u de aangepaste dienstverlening van het Huis van het Nederlands inzake de Nederlandse taaltest voor de voorrangsregeling in het Nederlandstalig onderwijs concreter toelichten? Op welke manier verschilt de digitale test van de test die plaatsvindt in het Huis zelf? Hoeveel testen werden reeds afgenomen via deze digitale weg?

Heeft het digitaal aanbieden van de taaltest gevolgen voor de verwerking van de taaltest? Krijgen de deelnemers bijvoorbeeld de resultaten op dezelfde termijn of duurt dit tijdens de coronacrisis langer?

Op mijn laatste deelvraag gaf het BRUZZ-artikel al gedeeltelijk een antwoord. Zoals gezegd, vernam ik dat het sinds vorige week opnieuw mogelijk is om tests in het Huis zelf af te nemen bij mensen die niet over de juiste digitale middelen beschikken. Kunt u dit nader toelichten? Hoeveel fysieke tests werden er sinds vorige week afgenomen in het Huis zelf? Alvast bedankt voor uw antwoorden.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, voorzitter en collega Tavernier.

Voorzitter, ik wil u graag zeggen dat ik blij ben u in gezonde toestand te zien. Hopelijk zien we elkaar binnenkort ook fysiek. Maar het is in elk geval goed dat we via deze digitale weg al eens kunnen samenzitten over Brussel. Brussel kwam al wel aan bod in de plenaire vergadering, maar het is goed dat deze commissie voor Brussel nog eens kan samenkomen.

Voor deze vraag, en ook voor de volgende, wil ik misschien eerst een algemene opmerking maken. Ik ben als minister van Brussel inderdaad betrokken bij het Huis van het Nederlands. Een van de prioriteiten in onze beleidsnota is bovendien de kennis, het aanleren en ook het testen van het Nederlands. Daarnaast is minister Somers bevoegd voor de inburgering en de samenleving. De vragen die hier vandaag worden gesteld, zijn dus ook aan hem gericht. Ik heb mijn antwoorden op de zijne afgestemd.

Het Huis van het Nederlands is inderdaad overgeschakeld op digitale taaltesten met betrekking tot de voorrangsregeling in het onderwijs. Eerst werd de Zoomapplicatie gebruikt, daarna werd om veiligheidsredenen overgeschakeld op Microsoft Teams. De digitale testen gebeuren op dezelfde manier als de fysieke testen, alleen is het wel zo dat ze arbeidsintensiever zijn omdat de afname van de test driemaal langer duurt. De afname duurt nu anderhalf uur in plaats van dertig minuten. De test kan dus op dezelfde manier en met dezelfde kwaliteit gerealiseerd worden, maar hij duurt langer en daardoor is het ook voor de begeleider arbeidsintensiever.

Sinds 30 april 2020 vinden er in het Huis van het Nederlands ook fysieke taaltesten plaats voor ouders die een taaltest nodig hebben om hun kinderen te kunnen inschrijven in het secundair onderwijs. Hierbij werden natuurlijk de regels voor social distancing gerespecteerd.

Als het over de cijfers gaat, kan ik vragen of het secretariaat de tabellen aan de commissieleden kan bezorgen (zie bijlage). We hebben dit jaar wel al bijzonder goede resultaten. Omdat men online en daarna ook fysiek de testen heeft afgenomen, heeft men ervoor kunnen zorgen dat men meer testen heeft kunnen afnemen dan vorig jaar. Ik zal eerst naar de totale cijfers verwijzen: we zitten vandaag aan 850 afgelegde testen. Dat is nog geen definitief cijfer, want daar moeten de testen die in mei worden afgenomen, nog worden bijgeteld. Ter vergelijking: in 2019 hadden we 712 testen. We zien vandaag dus toch al een duidelijke stijging. Als u dit per maand bekijkt, dan ziet u dat er in januari slechts 100 testen zijn afgelegd, en dat is relatief weinig, en zelfs een pak minder dan in 2019. Daarna is er echter stelselmatig een stijging, met 165 testen in februari, 196 testen in maart en 389 in april. Dit is een goed resultaat. Ondanks de coronacrisis is men erin geslaagd om het aantal testen op peil te houden en heeft men ervoor gezorgd dat ouders gebruik kunnen maken van de voorrangsregels op basis van hun kennis van het Nederlands. We mogen trots zijn op het werk dat daar gerealiseerd is.

Er is nauwelijks vertraging op de verwerking van de testen. De resultaten worden een of twee dagen na de afname meegedeeld. Op dat vlak heeft men een goed ritme kunnen aanhouden.

Zoals ik al zei, zijn er sinds 30 april ook fysieke taaltesten voor de ouders die hun kinderen in het secundair onderwijs willen inschrijven en voor wie een online afname van de test moeilijk of niet mogelijk is. De verlenging van de deadline voor de taaltest voor het secundair onderwijs tot 8 mei laat toe dat iedereen die op tijd was aangemeld, zijn test ook zal kunnen afleggen.

Als ik alles samenvat, denk ik dat we heel sterk werk kunnen vaststellen bij het Huis van het Nederlands. Ondanks de coronacrisis heeft men zowel digitaal als fysiek het nodige kunnen doen om te garanderen dat ook deze regel uit het Voorrangsdecreet op een goede manier kan worden toegepast.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Bedankt om deze cijfers mee te geven. Ik ben blij om te horen dat deze belangrijke dienstverlening standhoudt in deze moeilijke tijden. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat ouders die zich het Nederlands machtig hebben gemaakt, door overmacht het recht op voorrang voor hun kind verliezen. Petje af voor het Huis van het Nederlands omdat het zo snel en ook creatief naar oplossingen heeft gezocht. Dit toont opnieuw aan dat Vlaanderen niet alleen in normale maar ook in crisistijden zijn verantwoordelijkheden opneemt voor het onderwijs in Brussel. Het Huis van het Nederlands is hierin een belangrijke partner.

Ik was toch verrast door het zeer hoge aantal mensen dat in de verlengde fase van de aanmeldingsperiode nog komt aankloppen voor die taaltests. Ik leid daaruit af dat veel ouders wachten tot het laatste moment. Dat verbaast mij, omdat het over iets heel belangrijks gaat. De Vlaamse overheid en het Huis van het Nederlands moeten hier hun verantwoordelijkheid opnemen, maar het is toch belangrijk dat ouders tijdig hun paperassen in orde hebben.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Hier is weinig aan toe te voegen. Ik sluit namens mijn fractie aan met te zeggen dat wij zeer verheugd zijn te horen dat, ondanks de crisis, de lessen kunnen doorgaan en de kwaliteit kan worden gegarandeerd. Het is natuurlijk uiterst belangrijk dat die dienstverlening blijft lopen, zodat eenieder die onze taal wil leren, daartoe de kans krijgt. Dat is een goed perspectief.

Minister Benjamin Dalle: Ik reik nog een element aan. Collega Tavernier, u hebt gelijk: het is essentieel. Collega Segers wees er ook op. Het is essentieel, niet alleen dat je de opleidingen kunt blijven volgen, maar ook dat de testen doorgaan. Ik heb er begrip voor dat men nu naar de deadline toe werkt. Dat is vaak het geval. De voorzitter is ook advocaat, we weten dus wat het is om naar deadlines toe te werken. Ik denk dat dat voor veel mensen het geval is. Je merkt wel dat het iets naar achteren is geschoven. Ik vermoed dat de coronacrisis daar ook voor iets tussen zit. Voor ouders met kinderen is dit geen evidente periode. Ik vermoed dat dat heeft meegespeeld, waardoor sommige ouders pas op het laatste moment hieraan hebben gedacht, omdat ze misschien nog wel andere zorgen hadden.

De voorzitter: Ik noteer nog dat de minister tabellen met cijfers zal overmaken aan het secretariaat, zodat ze kunnen worden toegevoegd aan het verslag.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over Nederlands leren en oefenen via het Huis van het Nederlands Brussel
– 2072 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Voorzitter, ik ben blij dat ik deze vraag eindelijk kan stellen want ik had ze al in februari ingediend. Door de gedachtewisselingen met de verschillende ministers en de coronacrisis is ze een beetje op de lange baan geschoven. Gelukkig komt er van uitstel geen afstel.

Minister, het Huis van het Nederlands is in Brussel hét centrale punt voor het verlenen van advies aan volwassenen over Nederlands leren en oefenen. Na het afnemen van een taaltest worden bezoekers doorverwezen naar de meest geschikte

cursus Nederlands als tweede taal (NT2) en hebben zij eveneens de mogelijkheid om zich ter plaatse voor zo'n cursus in te schrijven.

Uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag aan uw collega, minister Bart Somers, over de uitstroom bij het Huis van het Nederlands, blijkt dat in 2019 maar liefst 17.729 bezoekers aanklopten bij het Huis van het Nederlands met een vraag over taalcursussen NT2. Van deze groep bezoekers schreven 10.022 individuen zich effectief in voor een NT2-cursus.

De cijfers bewijzen dat de taalcursussen Nederlands niet enkel interesse wekken bij nieuwkomers, maar ook, en vooral zelfs, bij landgenoten met het Frans als moedertaal. Dat is een erg positief signaal, dat aantoont dat het Nederlands aan belang en respect heeft gewonnen onder de Brusselaars.

Anderzijds blijkt uit de cijfers ook dat de slaagcijfers per lesmodule problematisch zijn. Amper 52,8 procent van de cursisten slaagt voor de module waarvoor ze ingeschreven zijn. 11,2 procent slaagt niet en maar liefst 24,9 procent valt in de loop van de module uit.

Minister, in uw beleidsnota geeft u aan dat het versterken van de positie van het Nederlands in Brussel een rode draad vormt doorheen uw beleid. U onderschrijft daarbij de centrale rol van het Huis van het Nederlands in een actief taalpromotie- en oefenkansenbeleid.

Minister, hoe evalueert u deze cijfers? Welke oorzaken ziet u voor deze lage slaagcijfers en hoge uitval?

Welke beleidsmaatregelen zult u koppelen aan deze evaluatie?

Op de volgende deelvraag hebt u al gedeeltelijk geantwoord bij mijn vorige vraag om uitleg. Zult u samenzitten met minister Bart Somers om te bekijken hoe de hoge uitval bij de cursussen NT2 aangepakt kan worden en de lage slaagpercentages verhoogd kunnen worden?

Zult u samenzitten met het Huis van het Nederlands om samen te bekijken op welke manier het Huis – bijvoorbeeld door middel van zijn adviesverlening – kan bijdragen aan het opkrikken van de slaagpercentages van de cursussen NT2?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, voorzitter. Collega Tavernier, naar aanleiding van uw huidige vraag om uitleg en uw vraag om uitleg nr. 1385, werden de cijfers uit het antwoord op schriftelijke vraag nr. 65 aan minister Somers inderdaad verder vervolledigd en verfijnd door het Huis van het Nederlands Brussel. Dat levert lichtjes andere cijfers op dan de cijfers die u aanhaalde. Ook hier, voorzitter, stel ik voor dat ik na de commissievergadering de tabel doorstuur, zodat het helder is.

Belangrijk is het totaal aantal eerste inschrijvingen door het Huis van het Nederlands Brussel in NT2-modules, en dat bedroeg 12.447. Hoeveel mensen daarvan waren geslaagd? Dat is wat meer dan wat eerder werd geciteerd: het gaat om 59 procent of 7377 geslaagden. Er waren 13 procent niet-geslaagden en 28 procent nam niet deel (zie bijlage 1).

Nu we dus de volledige cijfers voor 2019 hebben, stellen we vast dat iets meer dan 59 procent van de Brusselse cursisten slaagt voor de module waarvoor ze in 2019 door het Huis van het Nederlands werden ingeschreven. 13 procent slaagt dus niet en 28 procent neemt niet deel aan de examens.

Het is wel belangrijk op te merken dat we die cijfers voorzichtig moeten interpreteren. Er worden bijvoorbeeld inschrijvingen geteld, geen cursisten. Bovendien gaat

het om de inschrijvingen door het Huis van het Nederlands Brussel. Dit zijn overwegend eerste inschrijvingen van nieuwe cursisten die nog nooit eerder Nederlandse taallessen volgden of van cursisten die opnieuw startten na een lange tussenperiode. Cursisten die doorstromen naar een vervolgmodule of die zich een tweede keer inschrijven voor dezelfde lesmodule, komen meestal niet opnieuw langs bij het Huis van het Nederlands Brussel en zijn dus niet begrepen in deze cijfers.

Wanneer we de cijfers bekijken voor deze vervolginschrijvingen in de onderwijscentra, zien we dat het slaagpercentage logischerwijze hoger ligt – 64 procent – en het aantal niet-deelnames aan examens lager – 21 procent (zie bijlage 2).

Wanneer we dan de cijfers van het Huis van het Nederlands Brussel vergelijken met de cijfers voor heel Vlaanderen, valt eigenlijk vooral het relatief kleine verschil op tussen Brussel, de steden Antwerpen en Gent, en de Vlaamse provincies. De slaagpercentages daar variëren van 56 procent in de stad Antwerpen – dus lager dan in Brussel – tot 71 procent in de provincie Limburg.

Het gemiddelde slaagpercentage bedraagt 62 procent tegenover 59 procent in Brussel. Het grootste verschil tussen Vlaanderen en Brussel vind je bij de cursisten die wel starten, maar niet deelnemen aan de examens. In Brussel gaat het over 28 procent, in Vlaanderen over 10 procent in West-Vlaanderen en 25 procent in Gent.

Het relatief groter aantal afhakers in Brussel is wellicht vooral te wijten aan het feit dat in Vlaanderen verhoudingsgewijs meer cursisten worden begeleid en opgevolgd door het Agentschap Integratie en Inburgering of de stedelijke agentschappen Atlas en IN-Gent in het kader van de verplichte inburgering, door VDAB en/of door de OCMW's. Zoals u weet, is er in Brussel geen verplichting om Nederlandse taallessen te volgen. De officieel tweetalige en de facto sterke meertalige context van Brussel maakt bovendien dat Nederlands leren voor nieuwkomers als minder hoogdringend wordt aangevoeld. Dat zoveel Brusselaars toch beginnen met Nederlands te leren en het slaagpercentage er niet substantieel lager ligt dan in Vlaanderen, is niet zo vanzelfsprekend en ook hoopgevend. Het gaat over heel veel mensen die zich inschrijven, en deze cijfers tonen dat aan. Die cijfers gaan zowel over eerste inschrijvingen als over vervolginschrijvingen, en de slaagpercentages in Brussel zijn redelijk hoopgevend, zeker als je die vergelijkt met andere grote steden zoals Antwerpen, dat minder goede slaagpercentages noteert.

Dat begeleiding helpt, bewijzen de slaagcijfers na de taalbaden die de Brusselse centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) organiseren in opdracht van VDAB. In 2019 lag het slaagpercentage van de inschrijvingen in het Huis van het Nederlands Brussel op 70 procent, versus 15 procent niet-geslaagden en 15 procent niet-deelnemers. Of de meer intensieve begeleiding de enige verklaring vormt voor het succes van deze taalbaden, moet wel nog worden onderzocht. Andere elementen die een rol kunnen spelen, zijn de duidelijke link met reële kansen op tewerkstelling in de Vlaamse Rand en de hoge intensiteit van de cursussen, tot negen dagdelen per week. Die maakt snelle resultaten mogelijk.

Ik heb eind 2019 extra middelen voor investeringen in Brussel gemobiliseerd. U weet, mevrouw Tavernier, dat deze regering sterk investeert en blijft investeren in onze hoofdstad en dat we die banden alleen maar willen versterken. Daarom hebben we aan het Huis van het Nederlands Brussel de opdracht gegeven onderzoek te voeren naar de verwachtingen, motivatie en persoonlijke doelstellingen bij volwassenen die in Brussel Nederlands leren. Het onderzoek focust op succesfactoren en valkuilen in het leertraject van deze taalleerders en zou duidelijk moeten maken welke externe factoren en welke cursistgebonden factoren motiverend werken bij een leertraject NT2. Meer inzicht in deze mechanismen zou stof kunnen opleveren om de leertrajecten van de Brusselse cursisten succesvoller te

maken. Het onderzoek bevindt zich momenteel in een voorbereidende fase en start in juni 2020. Het zal lopen tot juni 2022, wat toelaat om cursisten van verschillende niveaus gedurende langere tijd te volgen. Het is dus een longitudinale studie.

Verder blijf ik uiteraard samen met het Huis van het Nederlands Brussel ook de volgende jaren sterk inzetten op oefenkansen Nederlands.

Minister Somers is door zijn bevoegdheid voor Integratie, Inburgering en Samenleving hoofdverantwoordelijke voor het Huis van het Nederlands Brussel. We overleggen uiteraard grondig over deze materie. Mijn administratie werkt samen met die van minister Somers om een meerjarige beheersovereenkomst 2021-2025 op te stellen met het Huis van het Nederlands Brussel. Dit is een nieuwe beheersovereenkomst die zowel door mijn collega minister Somers als door mezelf zal ondertekend worden. Uiteraard bespreken we dit ook met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC).

Annabel Tavernier (N-VA): Het is uiteraard een goede zaak dat een heel aantal bezoekers aanklopt bij het Huis van het Nederlands met vragen over het aanleren en inoefenen van het Nederlands. Dat is een positief signaal, want het toont aan dat het Nederlands bij de Brusselaars aan belang en respect heeft gewonnen. Dat is onder meer te danken aan de openheid en de kwaliteit van de Vlaamse instellingen in Brussel, maar ook aan het besef dat een goede kennis van het Nederlands betere jobkansen biedt. De cijfers bevestigen dat: 60 procent van de ingeschreven cursisten heeft nog geen job.

Tegelijkertijd legt de grote belangstelling van Franstaligen voor de cursussen NT2 een oud zeer bloot, met name de verwaarlozing van het vak Nederlands in de Franstalige scholen in Brussel. Het is toch geen normale zaak dat het Huis van het Nederlands zoveel aanvragen en inschrijvingen te verwerken krijgt van mensen die al hun hele leven in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wonen. Wanneer gaat men langs Franstalige zijde in Brussel eindelijk eens werk maken van kwaliteitsvol talenonderwijs? Dat vraag ik mij af. Het Huis van het Nederlands levert enorm sterk werk, maar de echte opleiding van een hele generatie gebeurt natuurlijk in het onderwijs. De Franse Gemeenschap dient hierin haar verantwoordelijkheid te nemen.

Minister, u hebt de slaagcijfers wat genuanceerd. Ik zeg uiteraard niet dat ze dramatisch zijn, integendeel, relatief gezien zijn ze goed. Maar alles kan altijd beter. Ik streef graag naar perfectie. Als we de slaagcijfers willen opvoeren, moeten we de oorzaken bekijken van die lage slaagcijfers of van de uitval tijdens de lessenmodule. 13 procent slaagt niet en 28 procent valt uit tijdens de lesmodule. Het is cruciaal dat het aanbod NT2 behoeftedekkend is, dat de geïnteresseerden worden doorverwezen naar de meest gepaste cursus, en dat de cursist zelf voldoende gemotiveerd is om die module succesvol af te ronden. Het Huis van het Nederlands heeft dat zelf uiteraard niet in de hand.

Minister, ik ben tevreden dat u hebt samengezeten met minister Somers, dat u nadenkt over acties en dat u studies plant.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik neem aan dat er in deze cijfers geen enkele verplichting zit? In Vlaanderen valt het wel voor dat mensen soms een cursus moeten volgen om kans te maken op een job.

Het percentage mensen dat niet deelneemt, is toch vrij hoog. Dat is een kwart. Is daar een uitgebreide analyse van? Over welke categorie mensen gaat het? Waarom nemen zij niet deel? We steken daar middelen in, die dan toch weggesmeten geld zijn. Dat leidt tot frustratie bij de leerkrachten, die hun best doen om er iets van

te maken en dan zien dat een kwart gewoon niet deelneemt. Kunt u daarover iets meer toelichting geven?

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik begin met dat laatste. 'Vrijwillig' mag niet betekenen 'vrijblijvend'. De cijfers tonen aan dat dat voor de meesten het geval is. Ik deel de opinie dat het niet positief is wanneer men niet deelneemt. Dat is geen goede inzet van onze middelen. We moeten dat absoluut aanpakken. Onder andere om die reden heb ik die studie gelanceerd. Dat is een van de elementen die moeten worden bekeken: hoe komt het dat men afhaakt, wat zijn daar de motivationele redenen voor, wat kunnen we doen om dat te vermijden?

Anderzijds wil ik nog zeggen dat ook in andere provincies en zeker in grootsteden, dat afhaken ook bestaat. Maar de context is daar effectief anders, vanwege het vaak verplichte karakter van lessen Nederlands. Zoals u weet, gaan we in Brussel ook naar een verplicht inburgeringstraject. Maar men mag natuurlijk vrij een traject kiezen, Franstalig dan wel Nederlandstalig. Vanuit mijn beleidsdomein, als Brussels minister in de Vlaamse Regering vind ik het vooral belangrijk dat, als de verplichting er komt, dan een voldoende groot aantal Brusselaars zich wendt tot de Vlaamse Gemeenschap.

Ik ben dan ook blij dat collega Somers heel snel heeft gezegd dat, zolang het Franstalig traject niet te betalen is, het Nederlandstalig traject in Brussel ook niet te betalen zal zijn, zodat dat geen hinderpaal vormt. Ik ben ook blij dat hij gezegd heeft dat de engagementen genomen in het samenwerkingsakkoord om een substantieel deel van de inburgering op zich te nemen, verder gehonoreerd worden. Dat zijn engagementen die veel hoger liggen dan het relatieve aandeel van Nederlandstaligen in Brussel. Ik denk dat dat een bijzonder goede zaak is.

Maar u maakt daar inderdaad een belangrijk punt: die niet-deelnames moeten bekeken worden. Dat wordt ook meegenomen in de discussies.

Collega Tavernier, de conclusies die u trekt over het Franstalig onderwijs, deel ik gedeeltelijk. Gedeeltelijk, waarom? Omdat we niet kunnen zeggen dat mensen met als moedertaal Frans noodzakelijkerwijze ook het Franstalige onderwijs in Brussel hebben doorlopen. Het is ook mogelijk dat het bijvoorbeeld mensen zijn met een migratieachtergrond, die eerst het Frans leren en vervolgens het Nederlands. Het is dus niet mogelijk om op basis van deze cijfers conclusies te trekken over het Franstalig onderwijs. We hebben natuurlijk andere cijfers, die dat wel aantonen. Ik denk aan de Taalbarometer, maar ook andere studies, waaruit blijkt dat minder dan 8 procent van de afgestudeerden in het Franstalig onderwijs zelf zeggen goed Nederlands te kunnen spreken. Dat is inderdaad bijzonder zorgwekkend. Ik heb daar ook naar verwezen toen de meertaligheidsnota van collega Sven Gatz aan bod kwam in het Brussels Parlement: meertaligheid is zeker een goede zaak, maar 'first things first', de Vlaamse overheid wenst vooral dat de kennis van het Nederlands in Brussel wordt versterkt via onze eigen instellingen maar we moedigen graag onze Franstalige collega's aan om aandacht te hebben voor de kennis van het Nederlands bij de leerlingen die het Franstalig onderwijs volgen in Brussel. In het regeerakkoord van de Vlaamse overheid en mijn beleidsnota – en ik was blij te zien dat dat ook door de VGC werd overgenomen en dat verschillende Franstalige Brusselse politici daar ook in mee zijn – is de uitwisseling van taalleerkrachten een belangrijke tool. Ik ga er ook van uit dat collega Weyts daar op korte termijn werk van zal maken in overleg met de Brusselse collega's.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Ik wil gewoon nog zeggen dat het inderdaad belangrijk is dat we een verspilling van tijd en middelen voorkomen. Daarom verwelkom ik die studie die de redenen moet blootleggen waarom 28 procent niet deelneemt aan die testen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de inbreuken op het uitvoeren van dierproeven
– 2081 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Via een persbericht vernamen we dat u in antwoord op een schriftelijke vraag van mijn collega Axel Ronse heeft meegedeeld dat in meer dan de helft van de Vlaamse laboratoria die dierproeven uitvoeren, in de periode 2016-2019 bij controles inbreuken werden vastgesteld.

De meest voorkomende inbreuken zouden van administratieve aard zijn, zo blijkt uit uw antwoord. Regelmatig werd vastgesteld dat de documenten en de adviezen van de dierenwelzijnscel, de proefdierkundecertificaten en de bewijzen van het op peil houden van de kennis van het personeel niet centraal bijgehouden worden en ook niet vlot voorgelegd kunnen worden bij een onaangekondigde inspectie.

De hamvraag die hierbij moet worden gesteld, is welke impact dit heeft op het dierenwelzijn van proefdieren. Met andere woorden: gaat het hier vooral om papieren inbreuken of hebben die administratieve inbreuken zeer zware gevolgen voor het welzijn van de proefdieren? Het is in dezen jammer dat u in het antwoord op de vraag van mijn collega te kennen hebt gegeven dat u geen overzicht kon bieden van het aantal vastgestelde inbreuken per type.

Onlangs bleek uit een Europese rapportage dat er in België een vrij hoog aantal dierproeven wordt gedaan en dat die in pijnlijke gevolgen voor de proefdieren resulteren. In hoeverre hebben de vastgestelde administratieve inbreuken bij de laboratoria die dierproeven uitvoeren, daartoe bijgedragen?

Is er ook gezocht naar de redenen waarom zoveel laboratoria administratief niet in orde zijn? Zo ja, heeft dat misschien te maken met de complexiteit van de regelgeving? Werden er daarover al opmerkingen gemaakt en is die regelgeving in de toekomst voor verbetering vatbaar?

Waarom is het niet mogelijk om het aantal inbreuken per type te kennen? Kunnen de vaststellingen in die zin in de toekomst worden bijgestuurd?

In welke mate is er in de periode 2016-2019 sprake geweest van een vaststelling van fundamentele inbreuken die een manifest negatieve invloed hadden op het welzijn van de proefdieren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het uitvoeren van dierproeven is in Vlaanderen gelukkig streng gereglementeerd. Er zijn heel wat vereisten met het oog op het welzijn van de dieren, maar ook op administratief vlak.

Er wordt verwacht dat verschillende documenten vlot toegankelijk zijn tijdens de inspecties, ook als de laboverantwoordelijke op het moment van de inspectie zelf niet aanwezig is. Uit de inspecties die de voorbije jaren werden uitgevoerd, bleek dat hier meermaals niet aan voldaan kon worden. Het gaat heel concreet over het bijhouden van documenten en adviezen van de dierenwelzijnscel, en over proefdierkundecertificaten.

Het komt erop aan te bewijzen dat het personeel de kennis op peil heeft gehouden. Dat moet allemaal centraal worden bijgehouden. Dat zijn administratieve verplichtingen die we opleggen, en daar loopt het nog wel eens mank. De administratieve inbreuken hebben geen directe negatieve impact op het welzijn van het dier, en dus ook niet op de mate van het ongemak van de dieren voor de proeven. De ernst van de proeven hangt eerder samen met het type onderzoek dat in Vlaanderen wordt uitgevoerd. Ik denk dan vooral aan onderzoek voor medische doeleinden, bijvoorbeeld in het kader van het kankeronderzoek.

U stelt de vraag waarom het niet mogelijk is om het aantal inbreuken per type te kennen en of de vaststellingen in die zin kunnen worden bijgestuurd. Een inspecteur zal bij een controle nagaan aan welke artikelen uit de regelgeving niet voldaan is. De vaststellingen worden gedaan door de inspecteurs in de pv's of waarschuwingen, en die bevatten met andere woorden wel de nodige details. Op basis van de vaststellingen moet er worden bijgestuurd.

Als u vragen stelt, haal ik die gegevens uit de databank. En het is wel zo dat de registraties in de databank minder details bevatten. Bij administratieve inbreuken wordt niet in detail gezegd welke administratieve inbreuk zich heeft voorgedaan. Het feit op zich dat het een administratieve inbreuk is, is het belangrijkste. Anders moet de inspecteur dubbel werk doen. Een administratieve inbreuk op het vlak van dierenwelzijn is van een andere orde. Hier speelt een kosten-batenanalyse.

Maar wanneer er fundamentele inbreuken zijn vastgesteld die manifest een negatieve invloed hebben op het welzijn van de proefdieren, zoals we die gelukkig maar heel zelden vaststellen, registreren we dat wel apart. Er wordt ook anders mee omgegaan. Zo was er enkele jaren geleden een dossier waaruit ik kon opmaken dat dieren onvoldoende licht hadden in het weekend. Uit een ander dossier bleek dat de drinkbakken van runderen bevuild waren met mest en voeder. Dat hebben we apart aangepakt, daar hebben we de nodige maatregelen getroffen om een eind te maken aan die situaties.

Het is dus een andere behandeling wanneer het gaat om veelvuldig vastgestelde administratieve inbreuken. Dan gaan we daar anders mee om dan wanneer het gaat om echte inbreuken tegen het dierenwelzijn, ook wat betreft de registratie in de databank.

De voorzitter: Dank u wel, minister.

Mevrouw De Vroe heeft het woord. Kon u de minister wel goed horen?

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, u was heel moeilijk verstaanbaar. Ik hoorde u alleen maar in stukjes. Ik kon er geen voldragen verhaal uit opmaken. Ik beperk mij dus tot wat ik sowieso van plan was te zeggen. In de stukjes die ik heb gehoord, heb ik daarover niets gehoord.

Toen we het de laatste keer over de dierproeven en de controles en het belang van onaangekondigde controles hadden, hebt u gezegd dat u van plan was om met de sector te spreken over een actieplan, om een zicht te krijgen op het aantal onderzoeken die in vivo, in vitro en in silico plaatsvonden. Het is belangrijk om daarin een onderscheid te kunnen maken, zodat we naar de afbouw kunnen gaan en echt wel tot meer alternatieve methodes kunnen komen, die we dan ook moeten kunnen stimuleren.

Minister, in de stukjes die ik u heb horen zeggen, heb ik daarover niets gehoord. Misschien is het interessant om daar toch nog eens op in te gaan. Ik hoop dat ik het dan kan verstaan. Anders zal ik het in het verslag moeten lezen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil graag kort aansluiten bij deze vraagstelling. Minister, ik ben blij dat u toch heel duidelijk hebt aangegeven dat er een verschil is in de overtredingen. Enerzijds is er administratief een overtreding, maar anderzijds zijn inbreuken waar effectief dierlijk leed bij komt kijken, een ander soort inbreuk.

Worden de inbreuken die vastgesteld worden, ook met de sector besproken? Wij hebben een Vlaamse Proefdierencommissie bijvoorbeeld. Zou het zinvol zijn om resultaten van inbreuken ook te bespreken met die commissie, of is dat ondertussen gepland of al gebeurd? Als een aantal zaken veelvuldig voorkomen en misschien toch minder impact hebben op het dierenleed, is het misschien de overweging waard om te zien waar eventueel vereenvoudiging mogelijk is, en of de noodzaak er is om in een aantal zaken te handhaven, gewoon om een aantal extra inzichten te hebben.

Ik heb een bijkomende vraag naar de stand van zaken van het actieplan. Ik ga ervan uit dat dit ook een element is voor de Vlaamse Proefdierencommissie. Op welke manier kunnen we een aantal acties en doelstellingen stellen om hopelijk onderzoek dichter bij elkaar te brengen en anderzijds ook het aantal dierproeven te kunnen verminderen?

Minister Ben Weyts: Mijn antwoord kwam hierop neer: we maken een onderscheid tussen echte inbreuken tegen dierenwelzijn en anderzijds administratieve inbreuken. Gelukkig is het aantal inbreuken tegen de dierenwelzijnswetgeving beperkt; ik heb een aantal voorbeelden gegeven. Maar het aantal administratieve inbreuken is wel vrij hoog. Ik neem er even de cijfers bij: dat zijn er altijd een 25-tal per jaar ongeveer. Dat zijn administratieve verplichtingen die we opleggen en waaraan soms niet wordt voldaan.

Het overleg met de sector blijft een doelstelling. Ik heb er niet op geantwoord omdat dat bij mijn weten ook niet in de vraag vervat zat. Maar het blijft inderdaad een doelstelling om in onderling overleg te gaan naar een verdere afbouw van die dierproeven, wat geen evidentie is, zeker in deze virustijden waar er nog heel veel wordt onderzocht en waar spijtig genoeg ook dierproeven worden gebruikt in functie van medische doeleinden om oplossingen te zoeken, onder andere voor de aanpak van virussen.

De opdracht van de Proefdierencommissie is gedefinieerd in het Proefdierenbesluit. Die bestaat niet uit het evalueren van dierproeven. De taak van die commissie is vooral een adviescommissie zijn: adviezen over de beste praktijken en dergelijke meer. We zorgen er wel voor dat dat geen eenrichtingsverkeer is, dat ook van ons uit informatie komt, bijvoorbeeld op het vlak van de inbreuken die worden vastgesteld.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, het is uiteraard een goede zaak van u te vernemen dat het eigenlijk vooral administratieve inbreuken waren die geen gevolgen hadden voor het dierenwelzijn. Dat is op zich goed nieuws. Ik ga er natuurlijk wel van uit dat uw diensten, om de inbreuken op administratief vlak in de toekomst te verminderen, de nodige acties zullen ondernemen. We zullen dat uiteraard verder opvolgen en kijken uit naar het verdere actieplan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.